

Afgørelse om langsomme reserver som et specifikt produkt

1. marts 2024

J.nr.: 23/01043
bjde

Resumé

Sagen drejer sig om et forslag fra Energinet SOV til Forsyningstilsynet om ændring af metoden for Energinets indkøb af manuelle frekvensgenoprettelsesreserver (mFRR-kapacitet) i Østdanmark (DK2), således at langsomme reserver defineres som et specifikt produkt.

Forslaget indebærer, at mFRR-kapacitet med en aktiveringstid på over 12,5 minutter og op til 90 minutter (langsomme reserver) defineres som et specifikt produkt. Det vil betyde, at Energinet kan fortsætte med at indkøbe mFRR-kapacitet som langsomme reserver, efter Energinet er startet med at anvende den europæiske platform for mFRR-energiaktivering, MARI.

Forsyningstilsynet har i sagen vurderet, om langsomme reserver som et specifikt produkt vil bidrage til øget markedsintegration, ikke-diskrimination, effektiv konkurrence og et velfungerende marked for balanceringskapacitet.

Forsyningstilsynet godkender, at langsomme reserver defineres som et specifikt produkt. Det skyldes, at adgangen til langsomme reserver giver Energinet mulighed for at aktivere anlæg i mFRR-markedet, der ikke kan levere standardprodukter med en aktiveringstid på maksimalt 12,5 minutter. Forsyningstilsynet har vurderet, at det kan udvide mFRR-markedet og potentielt give Energinet SOV mulighed for at indkøbe mFRR til en mere konkurrencedygtig pris. Det kan medføre et mere velfungerende marked for balanceringskapacitet, idet det samlede udbud af mFRR-kapacitet forventes at være større i forhold til en situation uden adgang til langsomme reserver. Samtidig sikres fortsat ikke-diskrimination, idet alle markedsaktører med langsomme reserver kan deltage i auktioner for specifikke produkter. Ligeledes forventes forslaget at bidrage til effektiv konkurrence, idet det specifikke produkt kun indkøbes, såfremt det forventes, at det er billigere end at købe en tilsvarende mængde af standardproduktet. Det sker ved, at Energinet SOV har fastsat en indikativ pris, der skal afgøre, hvornår det er billigst for Energinet SOV at købe henholdsvis det specifikke produkt og standardproduktet.

Forsyningstilsynet vurderer samtidig, at væsentlig ineffektivitet og forvridding af konkurrencen på balancemarkedet kan undgås, idet det specifikke produkt indkøbes separat fra standardproduktet, og ud fra økonomiske fordele, hvor det billigste og mest konkurrencedygtige anlæg altid vælges.

AFGØRELSE

Forsyningstilsynet godkender Energinet SOVs forslag til ændring af metoden for Energinets indkøb af manuelle frekvensgenoprettelsesreserver (mFRR-kapacitet) i Østdanmark (DK2), således at langsomme reserver, dvs. mFRR-kapacitet med en aktiveringstid på over 12,5 minutter og op til 90 minutter, defineres som et specifikt produkt.

Sagens baggrund og begrundelsen for Forsyningstilsynets afgørelse fremgår nedenfor.

SAGSFREMSTILLING

Sagen drejer sig om Energinet SOVs anmeldelse af 3. januar 2024 om ændring af metoden for Energinets indkøb af mFRR-kapacitet i DK2, således at langsomme reserver, dvs. mFRR-kapacitet med en aktiveringstid på over 12,5 minutter og op til 90 minutter, defineres som et specifikt produkt.

Forsyningstilsynet skal vurdere, om forslaget til metodeændring kan godkendes.

SAGENS FORLØB

Den 21. december 2020 godkendte Forsyningstilsynet en metode for Energinets indkøb af mFRR-kapacitet i DK2 (herefter metoden).

Den 12. oktober 2022 godkendte Forsyningstilsynet, at Energinet kan anvende den fælleseuropæiske platform for handel med frekvensgenoprettelsesreserver med manuel aktivering, MARI, senest den 24. juli 2024.

Den 27. oktober 2022 godkendte Forsyningstilsynet en ændring af metoden.

Den 3. maj 2023 anmeldte Energinet et forslag til at ændre metoden igen, for at langsomme reserver kan defineres som et specifikt produkt. Sammen med forslaget til ændringen sendte Energinet et oversendelsesbrev med et forklarende dokument vedrørende metodeændringen samt en evalueringsrapport vedrørende første års drift af månedsmarkedet for mFRR kapacitet i DK2. Energinet medsendte desuden et høringsnotat med Energinets bemærkninger til Dansk Fjernvarmes høringssvar, som Energinet modtog ved Energinets offentlige høring over udkast til forslaget. Energinet foretog den offentlige høring i perioden fra den 28. marts til 28. april 2023.

Den 7. august og den 30. august 2023 stillede Forsyningstilsynet spørgsmål til Energinet om forslaget. Energinet svarede på Forsyningstilsynets spørgsmål den 14. august og den 12. september 2023.

Den 3. november 2023 sendte Forsyningstilsynet en ændringsanmodning til Energinets forslag.

FORSYNINGSTILSYNET

Torvegade 10
3300 Frederiksværk

Telefon 4171 5400

Digital Post til os:
Send via virk.dk
Send via borger.dk

På denne baggrund sendte Energinet et ændret forslag til metodeændring til Forsyningstilsynets godkendelse den 3. januar 2024. Den 16. januar 2024 stillede Forsyningstilsynet spørgsmål til Energinet om det ændrede forslag. Energinet svarede på Forsyningstilsynets spørgsmål den 24. januar 2024.

FORMÅLET MED FORSLAGET

Formålet med Energinets forslag til ændring af metoden, således at langsomme reserver defineres som et specifikt produkt, er, at Energinet kan fortsætte med at indkøbe langsomme reserver efter anvendelse af MARI.

MARI er den fælleseuropæiske platform for handel med frekvensgenoprettelsesreserver med manuel aktivering (mFRR). Anvendelse af MARI indebærer, at der fastsættes en fælleseuropæisk pris på mFRR balanceringsenergi. Prisen genereres alene af bud på balanceringsenergi fra standardprodukter, som har en aktiveringstid på maksimalt 12,5 minutter.

En TSO har mulighed for at anvende specifikke produkter, der ikke indgår i prisdannelsen for mFRR balanceringsenergi i MARI. Det kræver, at det specifikke produkt opfylder en række krav, ligesom at det specifikke produkt gennemføres sideløbende med gennemførelsen af standardproduktet. Energinet kan efter anvendelse af det specifikke produkt enten konvertere buddene på balanceringsenergi fra det specifikke produkt til bud på balanceringsenergi fra standardprodukter eller aktivere det specifikke produkts energibud lokalt uden om MARI.

Hvis Energinet fortsat vil indkøbe langsomme reserver sideløbende med standardprodukter, skal de langsomme reserver således defineres som et specifikt produkt.

METODENS INDHOLD

For at langsomme reserver kan defineres som et specifikt produkt, skal Energinet redegøre for en række forhold, der er gengivet nedenfor.

DEFINITION AF SPECIFIKKE PRODUKTER OG TIDSPERIODE

Energinet anfører i det forklarende dokument, at det specifikke produkt er et mFRR produkt med en aktiveringstid på 12,5 – 90 minutter, også benævnt langsomme reserver. I e-mail til Forsyningstilsynet af 14. august 2023 bekræfter Energinet, at aktiveringstiden skal forstås som mere end 12,5 minutter og op til 90 minutter. Energinet angiver ligeledes, at det specifikke produkt dermed afviger fra standardproduktet, der har en aktiveringstid på 12,5 minutter. Energinet anfører endvidere, at ud over aktiveringstiden afviger det specifikke produkt ikke fra standardproduktet.

Energinet anfører derudover i det forklarende dokument, at Forsyningstilsynet har godkendt, at Energinet fra 2021 kunne indkøbe langsomme reserver på månedlige auktioner i DK2. Ved at definere de langsomme reserver som et specifikt produkt kan Energinet fortsætte med at indkøbe langsomme reserver efter anvendelse af MARI. Dog ændres de langsomme reservers aktiveringstid fra 15 – 90 minutter til 12,5 – 90 minutter som følge af overgangen til MARI.

BEHOVET FOR SPECIFIKKE PRODUKTER

Den gældende metode for Energinets indkøb af mFRR-kapacitet i DK2 som langsomme reserver medfører bl.a., at markedsaktører har mulighed for at erstatte hurtige reserver, der blev solgt i månedsauktionen, med langsomme reserver, der ikke blev solgt i månedsauktionen. Ligeledes skal bududvælgelsen finde sted i ren prISRækkefølge uden overspringning af bud, og der kan indkøbes mindre end 60 pct. af det samlede behov for mFRR-kapacitet i månedsauktionen, hvis Energinet vurderer, at likviditeten i markedet er presset.

Energinet anfører i det forklarende dokument, at langsomme reserver udgør lidt over en tredjedel af mFRR-kapaciteten i DK2. Energinet anfører derudover, at henholdsvis 62 pct. af de indkomne bud og 74 pct. af de accepterede bud i månedsauktionen kom fra langsomme anlæg i 2021. For 2022 angiver Energinet i e-mail til Forsyningstilsynet af 14. august 2023, at henholdsvis 69 pct. af de indkomne bud og 76 pct. af de accepterede bud i månedsauktionen kom fra langsomme anlæg. I 1. halvår 2023 stod de langsomme anlæg for i alt 74 pct. af de indkomne bud og 83 pct. af de accepterede bud i månedsauktionen.

Energinet anfører endvidere, at DK2 vil miste en stor andel af mFRR-kapaciteten, hvis langsomme reserver ikke kan defineres som et specifikt produkt efter anvendelse af MARI. Energinet henviser til, at likviditeten i forvejen er lav i DK2. Energinet angiver derfor, at en fjernelse af de langsomme reserver kan have konsekvens for driftssikkerheden. Energinet angiver ligeledes, at udelukkelse af langsomme reserver vil påvirke omkostninger til indkøb af mFRR-kapacitet markant.

FORANSTALTNINGER TIL NEDBRINGELSE AF SPECIFIKKE PRODUKTER

Energinet anfører i det forklarende dokument, at de langsomme reserver ikke skal bruges som en erstatning for standardproduktet i forhold til almindelig balancering. De langsomme reserver forventes derimod primært at skulle bruges i situationer med større og/eller længerevarende udfald.

Energinet præciserer i e-mail til Forsyningstilsynet af 12. september 2023, at der med udfald menes, at et stort anlæg pludselig fejler, eller at et kabel, som f.eks. det over Storebælt, falder ud. Der er således tale om udfald, som Energinet ved kan forekomme, men som Energinet ikke kan forudsige, hvornår vil finde sted.

Energinet præciserer ligeledes, at udfald som følge af en planlagt revision på et større anlæg er en anden situation. Energinet understreger således, at Energinet skal bruge kapacitet til udfald, men at Energinet kan planlægge sig ud af udetid som følge af en planlagt revision, selvom begge tilfælde vil medføre høje omkostninger. Energinet fastslår, at det netop er, når et stort anlæg er ude til revision, at det har konsekvens for priserne.

Energinet anfører derudover i svaret til Forsyningstilsynet, at Energinet forsøger at nedbringe behovet for langsomme reserver ved at introducere mere vedvarende energi som reserver. Energinet henviser i den forbindelse til en metode for levering af kapacitetsreserver fra fluktuerende vedvarende energikilder, der blev godkendt af For-

syningstilsynet den 14. december 2021, der i højere grad har gjort det muligt at få vedvarende energi ind som reserver. Således har Energinet godkendt to solcelleparker til at levere systemydelse.

Energinet anfører ligeledes i svaret til Forsyningstilsynet, at Energinet forsøger at nedbringe behovet for langsomme reserver ved at lave grænseoverskridende kapacitetsmarkeder, hvor reserver kan udnyttes på tværs af grænser til gavn for både likviditeten og konkurrencen, og dermed også omkostningerne til reserver. Energinet anfører, at hvis Energinet kan få adgang til flere reserver og et mere likvidt marked, kan indkøbet af langsomme reserver nedbringes. Energinet anfører dog også, at selv med grænseoverskridende kapacitetsmarkeder har DK2 ud fra et økonomisk synspunkt ikke den rette ressourcensammensætning til udelukkende at anvende standardprodukter.

Forsyningstilsynet bemærker i øvrigt, at Energinet i juli 2023 introducerede et nyt princip for indkøb af mFRR-kapacitet i DK1 og DK2, som kan udnytte op til 60 MW af transmissionskapaciteten på kablet over Storebælt til udveksling af reserver mellem DK1 og DK2. Derudover forventer Energinet i samarbejde med den svenske og finske TSO at fremsende en anmodning om etablering af et mFRR kapacitetsmarked med deltagelse af Danmark, Sverige og Finland i løbet af 2024.

KONVERTERING AF SPECIFIKKE PRODUKTER TIL STANDARDPRODUKTER

Energinet angiver i det forklarende dokument, at Energinet ikke har til hensigt at konvertere bud på balanceringsenergi fra langsomme reserver, der er defineret som et specifikt produkt, til bud på balanceringsenergi fra standardprodukter. Energinet vil derimod anvende langsomme reserver som et specifikt produkt, der aktiveres lokalt og dermed uden for MARI.

UNDGÅ INEFFEKTIVITET OG FORVRIDNING PÅ BALANCEMARKEDET

Energinet angiver i det forklarende dokument, at det specifikke produkt i form af langsomme reserver ikke kommer til at deltage i MARI, og der derfor ikke vil være direkte påvirkninger af effektivitet eller konkurrenceforvridning på balancemarkedet. Energinet angiver dog, at selvom MARI ikke vil påvirke behovet for langsomme reserver i fremtiden, så kan MARI have en effekt på, hvor ofte de langsomme reserver skal aktiveres.

Energinet angiver ligeledes, at der ikke indirekte skabes væsentlig ineffektivitet og forvridning af konkurrencen på balancemarkedet, da langsomme reserver primært indkøbes på baggrund af økonomiske fordele og ud fra, at det billigste og mest konkurrencedygtige anlæg altid vælges.

Energinet angiver ligeledes i det forklarende dokument, at erfaringerne med anvendelse af langsomme reserver har vist, at de langsomme reserver har været med til at holde priserne på mFRR-kapacitet nede. Energinet angiver som eksempel, at det i 2021 kostede i gennemsnit 922.581 kr. at få leveret 1 MW via månedsauktioner, mens det kostede i gennemsnit 1.318.776 kr. at få leveret 1 MW via dagsauktionerne. Energinet angiver endvidere, at 74 pct. af de accepterede bud i månedsauktionen kom fra langsomme reserver i 2021, men Energinet oplyser ikke, om hurtige og langsomme reserver har påvirket prisen på mFRR-kapacitet forskelligt i månedsauktionen. Dagsauktionen består udelukkende af hurtige reserver.

Energinet angiver derudover i det forklarende dokument, at langsomme reserver udelukkende indkøbes ud fra en økonomisk optimering, hvilket betyder, at langsomme reserver kun indkøbes på månedsauktionen, såfremt Energinet forventer, at det er billigere end at købe en tilsvarende mængde af standardproduktet i dagsauktionen.

I den gældende metode indmelder Energinet på forhånd et behov for indkøb af mFRR-kapacitet fordelt på henholdsvis månedsauktionen og dagsauktionen. Behovet i månedsauktionen er oftest fastsat til 360 MW, hvoraf op til 300 MW skal være langsomme reserver. Efter anvendelse af MARI ønsker Energinet at anvende elastisk efterspørgsel, hvor der højst indkøbes 300 MW i månedsmarkedet. Energinet anfører, at det er med henblik på at sikre konkurrence i markedet og sikre budpriser, der afspejler de reelle omkostningsstrukturer, idet Energinet forventer, at månedsmarkedet vil blive begrænset til få aktører og forventelig periodevis lav likviditet.

Energinet angiver endvidere, at Energinets brug af elastisk efterspørgsel tager udgangspunkt i en række af de principper, som er gældende for anvendelsen af elastisk efterspørgsel i MARI i henhold til agenturet for de europæiske regulatorers (Agency for the Cooperation of Energy Regulators – ACER) metode for gennemførelse af MARI, jf. ACER-beslutning nr. 14/2022 af 30. september 2022 om ændring af implementeringsrammen for MARI.

Energinet forklarer således, at en indikativ pris for det første skal prissættes efter en alternativomkostning. Energinet gør rede for, at alternativomkostningen for indkøb af mFRR-kapacitet i månedsauktionen er indkøb af mFRR-kapacitet i dagsauktionen i samme måned. Alternativomkostningen for en given måned bestemmes derfor på baggrund af en forventning til priserne på de kommende dagsauktioner for den specifikke måned. Energinet kender ikke priserne på de kommende dagsauktioner og vil derfor anvende priserne fra de tidligere dagsauktioner til at estimere alternativomkostningen.

Energinet forklarer nærmere, at alternativomkostningen for en given måned bestemmes ud fra priserne de sidste to måneder samt evt. inddragelse af udvalgte faktorer. Disse faktorer kan være udetid på anlæg større end 100 MW, udlandsforbindelser samt interne linjer. Det kan også være revision af anlæg, der typisk leverer mFRR-kapacitet i DK2. Endelig kan det være større varslede markedsændringer som ændring af budattributter eller overgangen til fælles markeder med andre lande. Energinet forklarer, at der ikke nødvendigvis vil være behov for at inkludere alle faktorer i alle måneder. Energinet angiver alene at ville medtage disse faktorer, når Energinet vurderer, at de har betydning for den kommende måneds auktioner.

De faktiske omkostninger på dagsauktionerne for den givne måned kan variere fra den estimerede alternativomkostning. Energinet angiver imidlertid, at variationen i mFRR-prisen er meget begrænset, men i tilfælde af store variationer, vil Energinet ofte kende faktorerne bag, og dermed kunne medtage dem i fastsættelsen af den indikative pris.

Energinet forklarer endvidere, at den indikative pris bestemmes som det punkt, hvor budkurven for månedsauktionen, der består af realiserede priser, krydser budkurven for dagsauktionerne, der består af estimerede priser. Foruden den indikative pris fastsættes den mængde, der skal indkøbes i månedsauktionen for den givne måned. Den maksimale mængde på 300 MW indkøbes kun i de tilfælde, hvor den resulterende

marginalpris i månedsauktionen er lig med eller lavere end den indikative pris. Energinet angiver endvidere, at hvis Energinet forventer at mFRR-kapaciteten kan indkøbes mere omkostningseffektivt i dagsauktionen, reduceres den indkøbte volumen i månedsauktionen, indtil marginalprisen er lig med eller lavere end den indikative pris. Differencen mellem den maksimale mængde på 300 MW og den faktisk indkøbte mængde for den givne måned indkøbes i stedet i dagsauktionen.

Energinet forklarer, at der for det andet skal være tilstrækkelig volumen i det alternative marked, i dette tilfælde dagsauktionen. Energinet angiver at imødekomme dette ved, at den resterende mængde mFRR-kapacitet, der ikke indkøbes i månedsauktionen, vil blive indkøbt i dagsauktionen.

Energinet forklarer derudover, at den elastiske efterspørgsel for det tredje ikke må anvendes som et prisloft. Energinet forklarer, at det sikres ved, at den samlede mængde mFRR-kapacitet indkøbes hver måned fordelt mellem månedsauktionen og dagsauktionen, uanset den samlede pris. Den indikative pris kan alene ændre på fordelingen mellem mængden købt på henholdsvis måneds- og dagsauktionen.

Energinet forklarer desuden, at Energinet sikrer tilstrækkelig gennemsigthed i brugen af elastisk efterspørgsel ved at offentliggøre resultatet af månedsauktionen i form af marginalpris og indkøbt mængde umiddelbart efter, at månedsauktionen er afsluttet. Den indkøbte mængde på månedsauktionen viser, hvor meget ekstra kapacitet, der eventuelt skal indkøbes på dagsauktionen svarende til forskellen mellem 300 MW og den indkøbte mængde.

Energinet offentliggør herefter den indikative pris for den elastiske efterspørgsel efter den givne måneds afslutning. Energinet forklarer, at den indikative pris offentliggøres senere for at undgå, at den indikative pris influerer på markedsaktørernes prissætning i den givne måned. Årsagen er, at den indikative pris ikke kun er påvirket af accepterede bud fra tidligere dagsauktioner, men også af de aktuelle bud i månedsauktionens budkurve.

Energinet angiver endelig, at markedsaktører med langsomme reserver i langt de fleste tilfælde kun vil tjene penge i kapacitetsmarkedet. Energinet angiver i den forbindelse, at langsomme reserver aktiveres i ca. 1 pct. af tiden. Energinet forventer derfor sjældent at skulle aktivere det specifikke produkt som energibud. Hurtige reserver, der bliver solgt, vil både modtage en kapacitetsbetaling, og kan tjene penge på MARI, hvor de skal indsende deres forpligtende energibud. Dermed kan hurtige reserver i form af standardprodukter have flere muligheder for at tjene penge, hvilket ifølge Energinet vil give et incitament for markedsaktørerne til at byde ind som standardprodukt.

EVALUERING AF BEHOVET FOR SPECIFIKKE PRODUKTER

Energinet angiver i det forklarende dokument, at den indikative pris ikke er en garanti for økonomisk optimering af indkøbet af mFRR-kapacitet baseret på det specifikke produkt. Energinet angiver derfor, at der er behov for en ex-post vurdering af den økonomiske optimering. Energinet vil foretage ex-post vurderingen samtidig med, at den kommende måneds indikative pris fastsættes. Ex-post vurderingen er baseret på sidste måneds priser for både dagsauktionen og månedsauktionen, til forskel fra den indikative pris, der er baseret på historiske priser fra dagsauktioner to måneder tilbage og

realiserede priser i månedsauktionen for den givne måned. Ex-post vurderingen foretages ved, at Energinet først anvender budkurverne fra dagsauktionen til at beregne den samlede omkostning, hvis hele mFRR-kapaciteten var blevet indkøbt i dagsauktionen. Herefter sammenlignes dette resultat med de faktiske omkostninger for den pågældende måned. I de tilfælde, hvor indkøb af langsomme reserver ikke resulterer i en samlet økonomisk optimering, vil Energinet vurdere omstændighederne for dette, herunder om den indikative pris har været fastsat forkert.

Energinet angiver endvidere, at selvom det specifikke produkt ikke er billigst i den givne måned, kan det overordnet set være økonomisk effektivt. Energinet anvender ex-post vurderingen til at justere kommende måneders indikative pris. På den baggrund vil Energinet kontinuerligt overveje niveauet for den indikative pris og justere antagelserne ud fra de faktorer, der påvirker priserne på både dags- og månedsauktionen.

Energinet angiver ligeledes, at ex-post vurderingen kan resultere i måneder uden indkøb af langsomme reserver. Selvom Energinet ikke har indkøbt langsomme reserver for en given måned, vil Energinet fortsætte med at anvende metoden og definere den indikative pris for de kommende måneder.

Energinet angiver derudover i det forklarende dokument, at Energinet er forpligtet til senest hvert andet år at genvurdere brugen af det specifikke produkt. Energinet gør ligeledes rede for, at Energinet vil rapportere om anvendelsen af elastisk efterspørgsel sammen med den rapport, der skal evaluere anvendelsen af det specifikke produkt, idet Energinet ønsker at kunne evaluere disse i samspil. Energinet angiver, at det giver mening at evaluere anvendelse af elastisk efterspørgsel og det specifikke produkt i sammenhæng, idet anvendelse af elastisk efterspørgsel kan påvirke anvendelsen af det specifikke produkt.

Energinet foreslår på den baggrund at rapportere om anvendelse af elastisk efterspørgsel og det specifikke produkt et år efter anvendelse af MARI, og herefter yderligere hvert andet år. Rapporten vil vurdere de langsomme reserves økonomiske fordele og inkludere et estimat af, hvor stor en andel af den tilgængelige mFRR-kapacitet i DK2, der udgøres af de langsomme reserver. Rapporten for elastisk efterspørgsel vil beskrive resultatet af den indikative pris, og hvordan datagrundlaget og faktorerne, der påvirker alternativomkostningerne, er blevet anvendt.

Energinet angiver endelig, at rapporten vil vurdere, om der fortsat er grundlag for at anvende de langsomme reserver som et specifikt produkt. Dette vil være baseret på en samlet vurdering af samtlige månedlige ex-post vurderinger fra de foregående to år. Energinet vil ophøre med at anvende langsomme reserver, såfremt Energinet vurderer, at anvendelsen af langsomme reserver ikke i væsentlig grad bidrager til den økonomiske effektivitet på markedet.

SPECIFIKKE PRODUKTER GENNEMFØRES SIDELØBENDE MED STANDARD-PRODUKTER

Energinet angiver i det forklarende dokument, at alene langsomme reserver kan bydes ind i månedsauktionen efter anvendelse af MARI. Det vil således ikke være muligt at

erstatte standardprodukter med specifikke produkter, når de langsomme reserver overgår til at være et specifikt produkt. Energinet understreger, at langsomme reserver som et specifikt produkt vil blive indkøbt i månedsauktionen, mens standardproduktet alene vil blive indkøbt i dagsauktioner. Energinet understreger ligeledes, at der maksimalt vil blive indkøbt 300 MW som specifikt produkt i månedsauktionen.

Energinet anfører i e-mail til Forsyningstilsynet af 12. september 2023, at indkøb af langsomme reserver på månedsbasis ikke er en nødvendighed for at sikre mFRR-kapacitet i hver af årets timer. Potentielt kan langsomme reserver indkøbes på ugebasis eller dagsbasis, men dog aldrig sammen med standardproduktet. Brug af månedsauktion er valgt, fordi Energinet efter dialog med markedsaktørerne har vurderet, at det resulterer i et billigere indkøb end via dagsauktion.

Energinet angiver, at energiaktiveringen af både langsomme og hurtige reserver afregnes efter regulerkraftprisen, når anlæggene er aktiveret til balancering i regulerkraftmarkedet. Når Energinet anvender MARI, vil dette ikke længere være muligt, da de langsomme reserver ikke er en del af MARI.

Energinet anfører derfor, at der ved energiaktivering af langsomme reserver efter anvendelse af MARI vil blive sat en særlig marginalpris for det specifikke produkt. Denne marginalpris vil være uafhængig af marginalprisen fra MARI. Det medfører, at i timer med aktivering af både standardproduktet og det specifikke produkt vil der være to forskellige marginalpriser.

HØRINGSSVAR TIL ENERGINETS HØRING OVER UDKAST TIL FORSLAG

Energinet havde et udkast til forslaget i offentlig høring af ca. en måneds varighed, fra den 28. marts til 28. april 2023. Energinet modtog et høringssvar fra Dansk Fjernvarme.

Dansk Fjernvarme udtrykte opbakning til muligheden for at indkøbe og aktivere langsomme reserver lokalt og uden for MARI, når Energinet anvender MARI. Dansk Fjernvarme bemærkede, at Energinet ikke skal bruge de langsomme reserver som erstatning for standardproduktet, men derimod primært i situationer med større og/eller længerevarende udfald. Langsomme reserver vil derfor ikke typisk konkurrere med standardproduktet. Dansk Fjernvarme bemærkede endvidere, at reserver, der lever op til kravene for standardproduktet og er billigere end de langsomme reserver, vil blive indkøbt frem for de langsomme reserver.

SAGENS PARTER

Forsyningstilsynet har vurderet, hvem der er parter i sagen.

Forsyningstilsynet anser Energinets Selvstændig Offentlig Virksomhed (SOV), CVR nr. 28980671, og Energinets helejede datterselskab, Energinet Systemansvar A/S, CVR-nr. 39314959, som parter i sagen i dansk forvaltningsretlig forstand.

Forsyningstilsynet korresponderer som led i tilsynets behandling af sagen med Energinet SOV, CVR-nr. 28980671, Myndighedsenheden, som partsrepræsentant for Energinet SOV og Energinet Systemansvar A/S.

HØRING

Forsyningstilsynet har gennemført en offentlig høring over Energinets anmeldelse af metodeændring på Forsyningstilsynets hjemmeside fra den 29. juni til den 4. august 2023. Der indkom ingen høringssvar.

Forsyningstilsynet har ikke gennemført en partshøring af sagens part over et udkast til tilsynets afgørelse, da tilsynet ikke har revideret vilkår og betingelser for anmeldelse af metodeændring om langsomme reserver som et specifikt produkt forud for tilsynets afgørelse. Afgørelsen indeholder i øvrigt ikke nye oplysninger af faktisk karakter, der er til ugunst for sagens part, og som sagens part ikke i forvejen er bekendt med.

RETSGRUNDLAG

KOMMISSIONENS FORORDNING (EU) NR. 2017/2195 AF 23. NOVEMBER 2017 OM FASTSÆTTELSE AF RETNINGSLINJER FOR BALANCERING AF ELEKTRICITET (EBGL), JF. SENESTE KONSOLIDEREDE VERSION AF 19. JUNI 2022

Forsyningstilsynet har kompetence til at godkende forslag til vilkår og betingelser eller metoder for anvendelse af langsomme reserver som et specifikt produkt samt ændringer heraf sag for sag, jf. artikel 5, stk. 4, litra d. EBGL artikel 5, stk. 4, litra d, har følgende ordlyd:

4. Forslag til følgende vilkår og betingelser eller metoder samt ændringer heraf godkendes sag for sag af hver enkelt regulerende myndighed i hver af de berørte medlemsstater:

[...]

d) definition og anvendelse af specifikke produkter, jf. artikel 26, stk. 1

Det følger af artikel 6, stk. 3, at TSO'erne kan anmode om ændring af en gældende metode. Det fremgår ligeledes, at Forsyningstilsynet kan anmode om ændringsforslag til en TSO's forslag til metodeændring. EBGL artikel 6, stk. 3, har følgende ordlyd:

3. Agenturet eller de regulerende myndigheder kan, alt efter hvem der er ansvarlig for vedtagelsen af vilkår og betingelser eller metoder i henhold til artikel 5, stk. 2, 3, og 4, anmode om forslag til ændringer af disse vilkår og betingelser eller metoder og fastsætte en frist for fremlæggelse af forslagene. TSO'er, der er ansvarlige for at udarbejde et forslag til vilkår og betingelser eller metoder, kan fremlægge forslag om ændringer heraf for de regulerende myndigheder og agenturet. Forslagene om ændring af vilkår og betingelser eller metoder sendes i høring i overensstemmelse med proceduren i artikel 10 og godkendes i overensstemmelse med proceduren i nærværende artikel 4 og 5.

Forsyningstilsynet skal ved sin godkendelse påse, at forslag til vilkår og betingelser er i overensstemmelse med formålet med EBGL og bidrager til markedsintegration, ikke-diskrimination, effektiv konkurrence og et velfungerende marked, jf. artikel 5, stk. 1.

EBGL artikel 5, stk. 1, har følgende ordlyd:

1. Hver enkelt regulerende myndighed eller agenturet, alt efter hvad der er relevant, godkender de vilkår og betingelser eller metoder, som TSO'erne har udarbejdet, i henhold til stk. 2, 3 og 4. Inden agenturet eller de relevante regulerende myndigheder godkender vilkår og betingelser eller metoder, reviderer de om nødvendigt forslagene efter høring af de respektive TSO'er for at sikre, at de er i overensstemmelse med formålet med denne forordning og bidrager til markedsintegration, ikke-diskrimination, effektiv konkurrence og et velfungerende marked.

Det følger af EBGL artikel 3, at EBGL bl.a. har til formål at øge effektiviteten af balancering og effektiviteten af europæiske og nationale balancemarkeder samt at integrere balancemarkederne og fremme mulighederne for at udveksle balanceringstjenester samt samtidig bidrage til driftssikkerhed.

EBGL artikel 3, stk. 1, litra a-d, har følgende ordlyd:

1. Denne forordning har til formål at:

- a) fremme effektiv konkurrence, ikke-diskrimination og gennemsigtighed på balancemarkederne
- b) øge effektiviteten af balancering og effektiviteten af europæiske og nationale balancemarkeder
- c) integrere balancemarkederne, fremme mulighederne for at udveksle balanceringstjenester og samtidig bidrage til driftssikkerheden
- d) bidrage til effektiv og langsigtet drift og udvikling af elektricitetstransmissionssystemet og elektricitetssektoren i Unionen samt til, at day-ahead-, intraday- og balancemarkederne fungerer effektivt og konsekvent.

Det følger af artikel 2, stk. 36, at et specifikt produkt er et produkt, der ikke er et standardprodukt. EBGL artikel 2, stk. 36, har følgende ordlyd:

[...]

I denne forordning forstås endvidere ved:

[...]

36) »specifikt produkt« : et produkt, der ikke er et standardprodukt

Det følger af artikel 26, stk. 1, at en TSO kan udforme forslag vedrørende definition og anvendelse af specifikke produkter. Det følger ligeledes af artikel 26, stk. 2, at TSO'en mindst en gang hvert andet år skal vurdere behovet for at anvende specifikke produkter. Endvidere følger det af artikel 26, stk. 3, at en TSO enten kan konvertere specifikke produkter til standardprodukter eller aktivere specifikke produkter lokalt uden at udveksle dem. Endelig følger det af artikel 26, stk. 4, at reglerne for konvertering af specifikke produkter til standardprodukter skal være retfærdige, gennemsigtige, ikke-diskriminerende, ikke skabe hindringer for udveksling af balanceringstjenester og sikre at TSO'en er økonomisk neutral.

EBGL artikel 26 har følgende ordlyd:

1. Efter godkendelsen af rammerne for gennemførelse af de europæiske platforme i henhold til artikel 19, 20 og 21 kan de enkelte TSO'er udforme et forslag vedrørende definition og anvendelse af specifikke produkter vedrørende balanceringsenergi og balanceringskapacitet. Dette forslag skal som minimum omfatte:

- a) en definition af specifikke produkter og tidsperioden for deres anvendelse
- b) påvisning af, at standardprodukter ikke er tilstrækkelige til at sikre driftssikkerheden og effektivt opretholde systemets balance, eller påvisning af, at nogle balanceringsressourcer ikke kan deltage i balancemarkedet gennem standardprodukter
- c) en beskrivelse af foreslåede foranstaltninger, der skal nedbringe anvendelsen af specifikke produkter afhængig af deres økonomiske effektivitet
- d) reglerne, i givet fald, for konvertering af bud på balanceringsenergi fra specifikke produkter til bud på balanceringsenergi fra standardprodukter
- e) i givet fald oplysninger om processen vedrørende konvertering af bud på balanceringsenergi fra specifikke produkter til bud på balanceringsenergi fra standardprodukter og oplysninger om, på hvilken fælles rangfølge konverteringen finder sted
- f) påvisning af, at de specifikke produkter ikke skaber væsentlig ineffektivitet og forvriddning på balancemarkedet i og uden for balanceområdet.

2. Alle TSO'er, der anvender specifikke produkter, skal mindst en gang hver andet år vurdere behovet for at anvende specifikke produkter i overensstemmelse med kriterierne i stk. 1.

3. De specifikke produkter skal gennemføres sideløbende med gennemførelsen af standardprodukterne. Efter anvendelsen af de specifikke produkter kan den tilsluttende TSO alternativt:

- a) konvertere buddene på balanceringsenergi fra specifikke produkter til bud på balanceringsenergi fra standardprodukter
 - b) aktivere buddene på balanceringsenergi fra specifikke produkter lokalt uden at udveksle dem.
4. Reglerne for konvertering af bud på balanceringsenergi fra specifikke produkter til bud på balanceringsenergi fra standardprodukter i overensstemmelse med stk. 1, litra d):
- a) skal være retfærdige, gennemsigtige og ikke-diskriminerende
 - b) må ikke skabe hindringer for udvekslingen af balanceringsenergi
 - c) skal sikre, at TSO'erne er økonomisk neutrale.

FORSYNINGSTILSYNETS BEGRUNDELSE FOR AFGØRELSEN

Forsyningstilsynet skal i denne sag vurdere, om tilsynet kan godkende Energinets forslag til metodeændring af 3. januar 2024 om langsomme reserver som et specifikt produkt.

Forsyningstilsynets afgørelse er truffet med hjemmel i Kommissionens forordning (EU) 2017/2195 af 23. november 2017 om fastsættelse af retningslinjer for balancering af elektricitet (EBGL) artikel 5, stk. 4, litra d.

Det følger af EBGL, at langsomme reserver kan defineres som et specifikt produkt, hvis der er en definition af specifikke produkter og tidsperiode, er et behov for specifikke produkter, og at der mindst en gang hver andet år sker en vurdering af behovet for specifikke produkter, er foranstaltninger til nedbringelse af specifikke produkter, er regler og proces for konvertering af specifikke produkter, samt at ineffektivitet og forvriddning af balancemarkedet kan undgås og at specifikke produkter gennemføres sideløbende med gennemførelsen af standardprodukter, jf. artikel 26.

Forsyningstilsynet skal som led i sin vurdering påse, at artikel 5, stk. 1, samt artikel 3 er opfyldt. Artikel 5, stk. 1, indebærer, at forslagets vilkår og betingelser er i overensstemmelse med formålet med EBGL. Artikel 3 indebærer, at forslaget bidrager til markedsintegration, ikke-diskrimination, effektiv konkurrence og et velfungerende marked.

Forsyningstilsynet vil nedenfor nærmere redegøre for sin vurdering af, om forslaget opfylder kravene i EBGL.

KRAV OM DEFINITION OG ANVENDELSE AF SPECIFIKKE PRODUKTER (EBGL ARTIKEL 26, STK. 1, LITRA A-F)

Forsyningstilsynet skal først vurdere, om Energinets forslag til metodeændring opfylder kravene til definition og anvendelse af specifikke produkter vedrørende balanceringsenergi og balanceringskapacitet i medfør af EBGL artikel 26, stk. 1, litra a-f.

ARTIKEL 26, STK. 1, LITRA A. DEFINITION AF SPECIFIKKE PRODUKTER OG TIDSPERIODE

Forsyningstilsynet skal efter EBGL artikel 26, stk. 1, litra a, vurdere, om forslaget omfatter en definition af specifikke produkter og tidsperioden for deres anvendelse.

Forsyningstilsynet forstår denne betingelse således, at det skal være tydeligt afgrænset i forslaget, hvad der forstås ved et specifikt produkt, dvs. definitionen af det specifikke produkt. Forsyningstilsynet forstår endvidere betingelsen således, at den periode, hvor det specifikke produkt har gennemført fuld aktiveringstid, skal være tydeligt afgrænset i forslaget.

Forsyningstilsynet finder, at Energinet i forslaget definerer det specifikke produkt ved, at Energinet afgrænser produktet til at omfatte et mFRR produkt med en aktiveringstid på mere end 12,5 minutter og op til 90 minutter, også benævnt langsomme reserver. Det specifikke produkt afviger derfor på dette punkt fra standardproduktet, der har en aktiveringstid på 12,5 minutter. Bortset fra aktiveringstiden afviger det specifikke produkt ikke fra standardproduktet.

Forsyningstilsynet finder ligeledes, at Energinet i forslaget definerer tidsperioden som en aktiveringstid på mere end 12,5 minutter og op til 90 minutter. Dermed ændres de langsomme reservers aktiveringstid fra 15 – 90 minutter til 12,5 – 90 minutter som følge af overgangen til MARI. Energinet kan ved at definere de langsomme reserver som et specifikt produkt fortsætte med at indkøbe langsomme reserver efter anvendelse af MARI.

Forsyningstilsynet vurderer derfor, at forslaget opfylder betingelserne i EBGL artikel 26, stk. 1, litra a.

ARTIKEL 26, STK. 1, LITRA B. BEHOVET FOR SPECIFIKKE PRODUKTER

Forsyningstilsynet skal efter EBGL artikel 26, stk. 1, litra b, vurdere, om det i forslaget er påvist, at standardprodukter ikke er tilstrækkelige til at sikre driftssikkerheden og effektivt opretholde systemets balance eller påvisning af, at nogle balanceringsressourcer ikke kan deltage i balancemarkedet gennem standardprodukter.

Forsyningstilsynet forstår ved denne betingelse, at det i forslaget tydeligt skal være påvist, at langsomme anlæg ikke vil kunne deltage i balancemarkedet gennem standardprodukter. Forsyningstilsynet forstår endvidere ved denne betingelse, at det i forslaget skal påvises, hvilke konsekvenser det kan have for Energinets indkøb af mFRR-kapacitet, hvis langsomme anlæg ikke kan deltage i balancemarkedet.

Forsyningstilsynet bemærker, at Energinet i forslaget gør rede for, at langt hovedparten af de accepterede bud i månedsauktionen kom fra langsomme reserver i perioden fra 2021 til 1. halvår 2023. Forsyningstilsynet finder på den baggrund, at langsomme anlæg dermed har haft adgang til at deltage i markedet for mFRR-kapacitet i DK2. Det ville ikke have været muligt i samme grad for de langsomme anlæg at deltage i markedet, hvis de skulle opfylde den aktiveringstid, der kræves for de hurtige anlæg. Efter som aktiveringstiden for standardproduktet reduceres fra 15 minutter til 12,5 minutter efter anvendelse af MARI, vurderer Forsyningstilsynet, at det herefter vil være endnu sværere for langsomme anlæg at deltage i mFRR kapacitetsmarkedet for DK2 som standardprodukt.

Forsyningstilsynet bemærker ligeledes, at Energinet i forslaget gør rede for, at DK2 vil miste en stor andel af mFRR-kapaciteten, hvis langsomme reserver ikke kan defineres

som et specifikt produkt efter overgang til MARI. Dette kan udfordre likviditeten i DK2, der i følge Energinet i forvejen er lav. Forsyningstilsynet finder derfor, at det ligeledes kan have konsekvens for driftssikkerheden og påvirke omkostningerne til indkøb af mFRR-kapacitet i DK2, såfremt langsomme reserver ikke kan anvendes som et specifikt produkt efter MARI.

Forsyningstilsynet vurderer derfor, at forslaget opfylder betingelserne i EBGL artikel 26, stk. 1, litra b.

ARTIKEL 26, STK. 1, LITRA C, FORANSTALTNINGER TIL NEDBRINGELSE AF SPECIFIKKE PRODUKTER

Forsyningstilsynet skal efter EBGL artikel 26, stk. 1, litra c, vurdere om forslaget omfatter en beskrivelse af de foreslåede foranstaltninger, der skal nedbringe anvendelsen af specifikke produkter afhængig af deres økonomiske effektivitet.

Forsyningstilsynet forstår ved denne betingelse, at forslaget tydeligt skal angive, i hvilke situationer Energinet skal bruge specifikke produkter. Forsyningstilsynet forstår endvidere ved denne betingelse det således, at forslaget skal angive, hvordan Energinet vil forsøge at nedbringe anvendelsen af specifikke produkter.

Forsyningstilsynet bemærker, at Energinet i forslaget gør rede for, at de langsomme reserver ikke skal bruges som en erstatning for standardproduktet i forhold til almindelig balancering. De langsomme reserver forventes derimod primært at skulle bruges i situationer med større og/eller længerevarende udfald. Der vil være tale om udfald, som Energinet ved kan forekomme, men som Energinet ikke kan forudsige, hvornår vil finde sted. Det kan være et stort anlæg, der fejler, eller et kabel over Storebælt, der falder ud.

Forsyningstilsynet bemærker endvidere, at Energinet i e-mail til Forsyningstilsynet af 12. september 2023 anfører, at Energinet skal bruge kapacitet til udfald, men at Energinet kan planlægge sig ud af udetid som følge af en planlagt revision. Dog fastslår Energinet i svaret til Forsyningstilsynet, at det netop er, når et stort anlæg er ude til revision, at udfaldet har konsekvenser for priserne. Forsyningstilsynet vurderer således, at specifikke produkter ikke kan løse den konsekvens, det har for priserne på mFRR-kapacitet, når et stort anlæg er ude til revision.

Forsyningstilsynet bemærker desuden, at Energinet i e-mail til Forsyningstilsynet af 14. august 2023 beskriver, hvordan Energinet forsøger at nedbringe behovet for langsomme reserver ved at introducere mere vedvarende energi som reserver samt ved at lave grænseoverskridende kapacitetsmarkeder, hvor reserver kan udnyttes på tværs af grænser til gavn for både likviditeten og konkurrencen, og dermed også til nedbringelse af omkostningerne til reserver. Energinet anfører i den forbindelse, at indkøbet af langsomme reserver kan nedbringes, hvis Energinet kan få adgang til flere reserver og et mere likvidt marked.

Forsyningstilsynet lægger Energinets oplysning til grund om, at DK2 ud fra et økonomisk synspunkt ikke udelukkende kan anvende standardprodukter. Ved at anvende langsomme reserver som et specifikt produkt sikres muligheden for et større udbud af

mFRR-kapacitet i forhold til en situation med kun standardprodukter. Det kan potentielt give Energinet mulighed for at indkøbe mFRR til en mere konkurrencedygtig pris og dermed medføre et mere velfungerende marked for balanceringskapacitet, Forsyningstilsynet vurderer dog samtidig, at indkøbet af langsomme reserver som et specifikt produkt kan nedbringes i takt med den forventede fremtidige udvikling på markedet for mFRR-kapacitet med grænseoverskridende kapacitetsmarkeder og andre alternativer som vedvarende energi som reserver.

Forsyningstilsynet vurderer derfor, at forslaget opfylder betingelserne i EBGL artikel 26, stk. 1, litra c.

ARTIKEL 26, STK. 1, LITRA D OG E, REGLER OG PROCES FOR KONVERTERING AF SPECIFIKKE PRODUKTER TIL STANDARDPRODUKTER

Forsyningstilsynet skal efter EBGL artikel 26, stk. 1, litra d, vurdere, om forslaget omfatter regler, i givet fald, for konvertering af bud på balanceringsenergi fra specifikke produkter til bud på balanceringsenergi fra standardprodukter.

Forsyningstilsynet skal ligeledes efter EBGL artikel 26, stk. 1, litra e, vurdere om forslaget omfatter oplysninger, i givet fald, om processen vedrørende konvertering af bud på balanceringsenergi fra specifikke produkter til bud på balanceringsenergi fra standardprodukter og oplysninger om, på hvilken fælles rangfølgekonverteringen finder sted.

Forsyningstilsynet forstår ved denne betingelse, at forslaget tydeligt skal angive om, og i givet fald hvordan, Energinet vil konvertere bud på balanceringsenergi fra specifikke produkter til bud på balanceringsenergi fra standardprodukter.

Forsyningstilsynet bemærker, at Energinet ikke har til hensigt at konvertere bud på balanceringsenergi fra langsomme reserver, der er defineret som et specifikt produkt, til bud på balanceringsenergi fra standardprodukter. Energinet vil derimod anvende langsomme reserver som et specifikt produkt, der aktiveres lokalt og dermed uden for MARI.

Forsyningstilsynet vurderer derfor, at EBGL artikel 26, stk. 1, litra d og e, ikke er relevante for forslaget.

ARTIKEL 26, STK. 1, LITRA F, UNDGÅ INEFFEKTIVITET OG FORVRIDNING PÅ BALANCEMARKEDET

Forsyningstilsynet skal efter EBGL artikel 26, stk. 1, litra f, vurdere, om forslaget påviser, at de specifikke produkter ikke skaber væsentlig ineffektivitet og forvriddning på balancemarkedet i og uden for balanceområdet.

Forsyningstilsynet forstår ved denne betingelse, at forslaget tydeligt skal angive, hvordan anvendelse af specifikke produkter ikke skaber væsentlig ineffektivitet og forvriddning af konkurrencen på balancemarkedet, dvs. i forhold til anvendelsen af standardprodukter på MARI. Forsyningstilsynet forstår endvidere ved denne betingelse, at ineffektivitet og forvriddning af konkurrencen på balancemarkedet undgås ved dels at sikre,

at det billigste og mest konkurrencedygtige anlæg altid vælges i henholdsvis dagsauktionen og månedsauktionen, og dels ved så vidt muligt at sikre, at det specifikke produkt ikke indkøbes, hvis det er dyrere end standardproduktet.

Forsyningstilsynet bemærker, at Energinet angiver i sit forslag, at det specifikke produkt ikke kommer til at deltage i MARI, og at der derfor ikke vil være direkte påvirkninger af effektivitet eller konkurrenceforvridning på balancemarkedet.

Forsyningstilsynet bemærker endvidere, at Energinet i sit forslag forklarer, at der ikke indirekte skabes væsentlig ineffektivitet og forvridning af konkurrencen på balancemarkedet, idet det specifikke produkt indkøbes separat fra standardproduktet, og ud fra økonomiske fordele, hvor det billigste og mest konkurrencedygtige anlæg altid vælges.

Forsyningstilsynet lægger vægt på, at Energinet vurderer, at de langsomme reserver har været med til at holde priserne på mFRR-kapacitet nede i 2021, om end Energinet ikke oplyser, om hurtige og langsomme reserver har påvirket prisen på mFRR-kapacitet forskelligt i månedsauktionen.

Forsyningstilsynet lægger desuden vægt på, at Energinet i sit forslag anfører, at det specifikke produkt kun indkøbes på månedsauktionen, såfremt det forventes, at det er billigere end at købe en tilsvarende mængde af standardproduktet i dagsauktionen. For at sikre dette vil Energinet anvende elastisk efterspørgsel med brug af indikativ pris frem for indkøb af en fast mængde mFRR-kapacitet på månedsauktionen uanset pris.

Forsyningstilsynet vurderer, at Energinets anvendelse af elastisk efterspørgsel med brug af en indikativ pris opfylder en række af de principper, som er gældende for anvendelsen af elastisk efterspørgsel i henhold til ACER's metode for gennemførelse af MARI. Forsyningstilsynet vurderer, at anvendelse af elastisk efterspørgsel på baggrund af ACER's metode for gennemførelse af MARI vil reducere risikoen for forvridning af konkurrencen på balancemarkedet.

Forsyningstilsynet bemærker, at Energinet i sit forslag gør rede for, at en indikativ pris fastsættes efter en alternativomkostning, hvor alternativomkostningen for indkøb af mFRR-kapacitet i månedsauktionen er indkøb af mFRR-kapacitet i dagsauktionen i samme måned. Alternativomkostningen for en given måned fastsættes ud fra priserne de sidste to måneder samt evt. inddragelse af udvalgte faktorer som udetid på f.eks. anlæg, revision af anlæg og større varslede markedsændringer. Forsyningstilsynet vurderer, at denne fremgangsmåde vil reducere risikoen for forvridning af konkurrencen på balancemarkedet, idet fastsættelse af den indikative pris er baseret på resultater fra dagsauktionen, der er udtryk for en alternativomkostning.

Forsyningstilsynet vurderer imidlertid også, at inddragelse af udvalgte faktorer gør processen med at bestemme den indikative pris ugenomsigtig. Forsyningstilsynet forstår på den ene side, at Energinet kan have behov for at justere den indikative pris ud fra kendskab til udetid og revision af anlæg eller større markedsændringer i den givne periode. På den anden side er det usikkert, om Energinet i tilstrækkelig grad kan tage højde for sådanne faktorer og fastsætte en tilstrækkelig korrekt bestemt indikativ pris. Forsyningstilsynet vurderer, at en indikativ pris, der f.eks. er sat for lavt, kan medføre,

at Energinet køber mindre mFRR-kapacitet i månedsauktionen, og dermed udelukker bud, der ellers var konkurrencedygtige med standardproduktet i dagsauktionerne.

Forsyningstilsynet bemærker, at Energinet i sit forslag gør rede for, at den indikative pris bestemmes som det punkt, hvor budkurven for månedsauktionen, der består af realiserede priser, krydser budkurven for dagsauktionerne, der består af estimerede priser. Forsyningstilsynet bemærker endvidere, at Energinet i sit forslag gør rede for, at den indikative pris fastsætter den mængde, der skal indkøbes i månedsauktionen for den givne måned. Forsyningstilsynet bemærker, at Energinet i sit forslag angiver, at den maksimale mængde på 300 MW kun indkøbes i de tilfælde, hvor den resulterende marginalpris i månedsauktionen er lig med eller lavere end den indikative pris. Forsyningstilsynet bemærker endvidere, at Energinet i sit forslag angiver at en eventuel difference mellem den maksimale mængde på 300 MW og den faktisk indkøbte mængde for den givne måned i stedet indkøbes i dagsauktionerne. Forsyningstilsynet vurderer derfor, at indkøb af det specifikke produkt, trods ugenomsigtighed i brug af udvalgte faktorer, følger en metode, der angiver hvornår indkøb i månedsauktionen forventes at være billigere end indkøb af den tilsvarende mængde af standardproduktet i dagsauktionen.

Forsyningstilsynet bemærker desuden, at Energinet i sit forslag angiver, at der er tilstrækkelig volumen i det alternative marked, der i dette tilfælde er dagsauktionen, idet den resterende mængde mFRR-kapacitet, der ikke indkøbes i månedsauktionen, vil blive indkøbt i dagsauktionerne. Forsyningstilsynet vurderer, at selvom Energinet ikke direkte definerer tilstrækkelig volumen, så understøttes volumenmængden i dagsauktionen. Forsyningstilsynet vurderer endvidere, at brug af det specifikke produkt er med til at skabe mere volumen for det samlede mFRR-kapacitetsmarked i DK2 og dermed også i dagsauktionen. Dertil kommer, at den resterende mængde mFRR-kapacitet, der ikke indkøbes i månedsauktionen, vil blive indkøbt i dagsauktionerne.

Forsyningstilsynet bemærker endvidere, at Energinet i sit forslag gør rede for, at den elastiske efterspørgsel ikke anvendes som et prisloft, idet den samlede mængde mFRR-kapacitet indkøbes hver måned fordelt mellem månedsauktion og dagsauktion, uanset den samlede pris, samt at den indikative pris alene kan ændre på fordelingen mellem mængden købt på henholdsvis måneds- og dagsauktion. Forsyningstilsynet vurderer, at der således ikke er tale om et prisloft, fordi der ikke er en øvre grænse på prisen for den samlede mængde mFRR-kapacitet, der indkøbes hver måned fordelt mellem månedsauktion og dagsauktion.

Forsyningstilsynet bemærker derudover, at Energinet i sit forslag gør rede for, hvordan der sikres tilstrækkelig gennemsigtighed med brugen af elastisk efterspørgsel, idet Energinet offentliggør marginalpris og indkøbt mængde umiddelbart efter, at månedsauktionen er afsluttet. Forsyningstilsynet bemærker endvidere, at Energinet i sit forslag gør rede for, at den indkøbte mængde i månedsauktionen viser, hvor meget ekstra kapacitet, der eventuelt skal indkøbes på dagsauktionerne svarende til forskellen mellem 300 MW og den indkøbte mængde. Energinet offentliggør herefter den indikative pris for den elastiske efterspørgsel efter den givne måneds afslutning. Forsyningstilsynet bemærker, at Energinet gør rede for, at den indikative pris ikke kun er påvirket af ac-

cepterede bud fra tidligere dagsauktioner, men også af de aktuelle bud i månedsauktionens budkurve, hvorfor den indikative pris offentliggøres senere for at undgå, at denne kan influere på markedsaktørernes prissætning i den givne måned.

Endelig bemærker Forsyningstilsynet, at Energinet i sit forslag gør rede for, at det specifikke produkt kun sjældent aktiveres i forhold til standardproduktet, hvorfor der er flere muligheder for at tjene penge på standardproduktet. Forsyningstilsynet bemærker endvidere, at Energinet i sit forslag gør rede for, at det giver markedsaktørerne et incitament til at byde deres kapacitet ind som standardprodukt og dermed reducere anvendelsen af det specifikke produkt. Ved at anvende standardproduktet i MARI mest muligt fremmes muligheden for at afsætte i det marked, der giver den største samfundsøkonomiske værdi fremfor at være begrænset af et budområde eller en landegrænse. Forsyningstilsynet finder, at dette bidrager til at begrænse ineffektivitet og forvridding af konkurrencen på balancemarkedet.

Forsyningstilsynet vurderer på baggrund af ovenstående, at forslaget opfylder betingelserne i EBGL artikel 26, stk. 1, litra f.

EVALUERING AF BEHOVET FOR SPECIFIKKE PRODUKTER (EBGL ARTIKEL 26, STK. 2)

Forsyningstilsynet skal efter EBGL artikel 26, stk. 2, vurdere, om forslaget opfylder kravet om, at alle TSO'er, der anvender specifikke produkter, mindst en gang hvert andet år skal vurdere behovet for at anvende specifikke produkter i overensstemmelse med kriterierne i stk. 1.

Forsyningstilsynet bemærker, at Energinet i sit forslag gør rede for, at den indikative pris ikke er en garanti for økonomisk optimering af indkøbet af mFRR-kapacitet baseret på det specifikke produkt, hvorfor der er behov for en ex post-vurdering af den økonomiske optimering. Forsyningstilsynet vurderer, at det er korrekt af Energinet at anvende en ex post-vurdering, idet Energinet ved afholdelse af månedsauktionen ikke kender priserne på den kommende måneds dagsauktioner, der afholdes efterfølgende i takt med, at måneden skrider frem. Forsyningstilsynet finder på den baggrund, at Energinet kun kan foretage en vurdering af den økonomiske optimering mellem månedsauktionen og dagsauktionen ex post.

Forsyningstilsynet bemærker ligeledes, at Energinet i sit forslag gør rede for brugen af en ex post-vurdering af en økonomisk optimering af mFRR-kapacitetskøb. Ex post-vurderingen indebærer, at Energinet anvender budkurverne fra dagsauktionen til at beregne den samlede omkostning, hvis hele mFRR-kapaciteten var blevet indkøbt i dagsauktionen. Energinet sammenligner herefter dette resultat med de faktiske omkostninger for den pågældende måned.

Forsyningstilsynet bemærker herefter, at Energinet oplyser at ville vurdere de tilfælde af indkøb af langsomme reserver, der ikke resulterer i en samlet økonomisk optimering. En sådan vurdering kan f.eks. indebære, om den indikative pris har været fastsat forkert. Forsyningstilsynet bemærker ligeledes, at Energinet oplyser at ville anvende ex

post-vurderingen til at justere kommende måneders indikative pris, så Energinet kontinuerligt kan overveje niveauet for den indikative pris og justere antagelserne ud fra de faktorer, der påvirker priserne på både dags- og månedsmarkedet.

Forsyningstilsynet vurderer, at inddragelse af en ex post-vurdering til at justere den kommende måneds indikative pris kan medføre en ugenomsigtig anvendelse af den indikative pris. Forsyningstilsynet forstår på den ene side, at Energinet kan have behov for at justere den indikative pris baseret på viden fra ex post-vurderingen. På den anden side er det usikkert, om Energinet i tilstrækkelig grad kan fastsætte en korrekt bestemt indikativ pris. Dertil kommer, at det er uklart, hvordan Energinet vil anvende viden fra ex post-metoden i sammenhæng med det ovennævnte kendskab til udetid og revision af anlæg eller større markedsændringer i den givne periode til at korrigere den indikative pris.

Forsyningstilsynet bemærker dog, at Energinet i forslaget redegør for, at Energinet er forpligtet til hvert andet år at genvurdere brugen af det specifikke produkt. Energinet gør ligeledes rede for, at Energinet vil rapportere om anvendelsen af elastisk efterspørgsel sammen med den rapport, der skal evaluere anvendelsen af det specifikke produkt, idet Energinet ønsker at kunne evaluere disse i samspil. Forsyningstilsynet vurderer, at det giver mening at evaluere anvendelsen af elastisk efterspørgsel og det specifikke produkt i sammenhæng, idet anvendelsen af elastisk efterspørgsel kan påvirke anvendelsen af det specifikke produkt.

Forsyningstilsynet bemærker ligeledes, at Energinet foreslår at rapportere om anvendelsen af elastisk efterspørgsel og det specifikke produkt et år efter anvendelse af MARI, og herefter yderligere hvert andet år. Rapporten vil vurdere de langsomme reservers økonomiske fordele og inkludere et estimat af, hvor stor en andel af den tilgængelige mFRR-kapacitet i DK2, der udgøres af de langsomme reserver. Forsyningstilsynet bemærker derudover, at Energinet anfører, at rapporten for elastisk efterspørgsel vil beskrive resultatet af den indikative pris, og hvordan datagrundlaget og faktorerne, der påvirker alternativomkostningerne, er blevet anvendt. Forsyningstilsynet vurderer derfor, at Energinet i genvurderingen af brugen af det specifikke produkt i tilstrækkelig grad kan vurdere om anvendelse af den indikative pris er sket gennemsigtigt og korrekt.

Forsyningstilsynet bemærker derudover, at Energinet i sit forslag gør rede for, at Energinet, i rapporten til Forsyningstilsynet, vil vurdere, om der fortsat er grundlag for at anvende de langsomme reserver som et specifikt produkt. Forsyningstilsynet bemærker således, at Energinet i sit forslag har anført at Energinet vil ophøre med at anvende langsomme reserver, såfremt Energinet vurderer, at anvendelsen af langsomme reserver ikke i væsentlig grad bidrager til den økonomiske effektivitet på markedet.

Forsyningstilsynet vurderer derfor, at forslaget opfylder betingelserne i EBGL artikel 26, stk. 2.

SPECIFIKKE PRODUKTER GENNEMFØRES SIDELØBENDE MED STANDARDPRODUKTER (EBGL ARTIKEL 26, STK. 3)

Forsyningstilsynet skal efter EBGL artikel 26, stk. 3, vurdere, om forslaget opfylder kravet om, at de specifikke produkter gennemføres sideløbende med gennemførelsen af standardprodukterne.

Forsyningstilsynet forstår ved denne betingelse, at de specifikke produkter skal indkøbes særskilt fra standardprodukterne, og at standardprodukter ikke kan erstattes med specifikke produkter.

Forsyningstilsynet bemærker, at Energinet i sit forslag gør rede for, at alene langsomme reserver kan bydes ind i månedsauktionen efter anvendelse af MARI, idet det ikke er muligt at erstatte standardprodukter med specifikke produkter, når de langsomme reserver overgår til at være et specifikt produkt. Forsyningstilsynet bemærker ligeledes, at Energinet gør rede for, at langsomme reserver som et specifikt produkt vil blive indkøbt i månedsauktionen, mens standardproduktet alene vil blive indkøbt i dagsauktioner. Energinet understreger i sit forslag, at der maksimalt vil blive indkøbt 300 MW som specifikt produkt i månedsauktionen.

Forsyningstilsynet vurderer, at der med anvendelse af MARI ændres på de grundlæggende vilkår for indkøb af langsomme reserver. De langsomme reserver skal defineres og godkendes som specifikke produkter. Ifølge EBGL artikel 2, stk. 36, er definitionen på et specifikt produkt "et produkt, der ikke er et standardprodukt". Ligeledes angives det i EBGL artikel 26, stk. 3, at de specifikke produkter skal gennemføres sideløbende med gennemførelsen af standardprodukterne. Efter anvendelse af de specifikke produkter kan Energinet enten konvertere bud på balanceringsenergi fra specifikke produkter til standardprodukter eller aktivere disse bud fra specifikke produkter lokalt uden om MARI. Energinet anfører i forslaget, at Energinet vil anvende den sidste mulighed.

Forsyningstilsynet bemærker derudover, at Energinet i sit forslag gør rede for, at brug af månedsauktion er valgt, fordi Energinet efter dialog med markedsaktørerne har vurderet, at det resulterer i et billigere indkøb end via dagsauktion.

Forsyningstilsynet bemærker, at Energinet i sit forslag gør rede for, at der ved energiaktivering af langsomme reserver efter anvendelse af MARI vil blive sat en særlig marginalpris for det specifikke produkt. Energinet angiver, at denne marginalpris vil være uafhængig af marginalprisen fra MARI. Det medfører, at i timer med aktivering af både standardproduktet og det specifikke produkt vil der være to forskellige marginalpriser. Forsyningstilsynet vurderer, at det er korrekt at fastsætte en marginalpris for både det specifikke produkt og standardproduktet, idet der er tale om to forskellige produkter. Forsyningstilsynet vurderer ligeledes, at marginalprisafregning er korrekt, når der ikke foreligger argumenter for anden afregningsmetode.

I forbindelse med Energinets offentlige høring over forslaget til metodeændring fra den 28. marts til 28. april 2023 gav en høringspart udtryk for opbakning til muligheden for at indkøbe og aktivere langsomme reserver lokalt og uden for MARI, når Energinet anvender MARI. Samtidig mente høringsparten, at Energinet ikke skal bruge de langsomme reserver som erstatning for standardproduktet, men derimod primært anvende dem i situationer med større og/eller længerevarende udfald. Høringsparten fastslog,

at langsomme reserver derfor ikke typisk vil konkurrere med standardproduktet, og reserver, der lever op til kravene for standardproduktet, og er billigere end de langsomme reserver, vil blive indkøbt frem for de langsomme reserver.

Forsyningstilsynet vurderer på denne baggrund, at specifikke produkter gennemføres sideløbende med gennemførelsen af standardprodukterne, samt at det specifikke produkt vil blive anvendt uden for MARI. Forsyningstilsynet lægger ligeledes vægt på, at Energinet anfører, at energiaktivering af både det specifikke produkt og standardproduktet vil ske til marginalprisafregning. Forsyningstilsynet vurderer også, at Energinet kan anvende månedsauktion til indkøb af det specifikke produkt, idet Energinet efter dialog med markedsaktørerne vurderer, at det resulterer i et billigere indkøb af det specifikke produkt. Forsyningstilsynet vurderer endelig, at der med Energinets forslag sikres en økonomisk optimering af indkøb af mFRR-kapacitet ved brug af en ex post-vurdering.

Forsyningstilsynet vurderer derfor, at forslaget opfylder betingelserne i EBGL artikel 26, stk. 3.

REGLER FOR KONVERTERING AF SPECIFIKKE PRODUKTER TIL STANDARDPRODUKTER (EBGL ARTIKEL 26, STK. 4)

Forsyningstilsynet skal efter EBGL artikel 26, stk. 4, vurdere om forslaget opfylder kravet om, at reglerne for konvertering af bud på balanceringsenergi fra specifikke produkter til bud på balanceringsenergi fra standardprodukter i overensstemmelse med stk. 1, litra d, skal være retfærdige, gennemsigtige og ikke-diskriminerende samt ikke må skabe hindringer for udvekslingen af balanceringsenergi og sikre, at TSO'erne er økonomisk neutrale.

Forsyningstilsynet forstår ved denne betingelse, at forslaget tydeligt skal angive, hvordan konvertering af bud på balanceringsenergi fra specifikke produkter til bud på balanceringsenergi fra standardprodukter, hvis anvendes, kan være retfærdige, gennemsigtige og ikke-diskriminerende og samtidig ikke vil skabe hindringer for udvekslingen af balanceringsenergi og sikre at TSO'erne er økonomisk neutrale.

Forsyningstilsynet bemærker, at Energinet ikke har til hensigt at konvertere bud på balanceringsenergi fra langsomme reserver, der er defineret som et specifikt produkt, til bud på balanceringsenergi fra standardprodukter. Energinet vil derimod anvende langsomme reserver som et specifikt produkt, der aktiveres lokalt og dermed uden for MARI.

Forsyningstilsynet vurderer derfor, at EBGL artikel 26, stk. 4, ikke er relevant for forslaget.

VURDERING AF VILKÅR OG BETINGELSER I FORHOLD TIL EBGL'S FORMÅL

Det følger af EBGL artikel 5, stk. 1, at Forsyningstilsynet ved sin godkendelse skal påse, at forslag til vilkår og betingelser er i overensstemmelse med formålet med

EBGL samt bidrager til markedsintegration, ikke-diskrimination, effektiv konkurrence og et velfungerende marked.

Forsyningstilsynet finder overordnet, at anvendelse af langsomme reserver som et specifikt produkt vil understøtte markedet for mFRR-kapacitet i DK2, hvilket fremmer EBGL's formålsbestemmelser som angivet ovenfor.

Det er Forsyningstilsynets vurdering, at adgang til den europæiske mFRR energiaktiveringsplatform MARI ved brug af standardproduktet giver markedsaktørerne mulighed for at afsætte i det marked, der giver den største samfundsøkonomiske værdi, fremfor at være begrænset af et budområde eller en landegrænse. Samtidig vurderer Forsyningstilsynet, at fortsat adgang til langsomme reserver via det specifikke produkt efter anvendelsen af MARI er vigtigt for at opretholde et velfungerende mFRR-kapacitetsmarked i DK2. Forsyningstilsynet lægger i denne forbindelse vægt på, at selv med grænseoverskridende kapacitetsmarkeder har DK2 ud fra et økonomisk synspunkt ikke den rette ressourcensammensætning til udelukkende at anvende standardprodukter.

Brugen af det specifikke produkt forventes ifølge Energinet at være begrænset til situationer med udfald, som Energinet ved kan forekomme, men som Energinet ikke kan forudsige, hvornår vil finde sted.

Forsyningstilsynet vurderer, at adgangen til langsomme reserver giver mulighed for at aktivere anlæg i mFRR-markedet, der ikke kan opfylde kravene til aktiveringstid på 12,5 minutter for et standardprodukt. Det kan udvide mFRR-markedet og potentielt give Energinet mulighed for at indkøbe mFRR til en mere konkurrencedygtig pris. Det kan medføre et mere velfungerende marked for balanceringskapacitet, idet det samlede udbud af mFRR-kapacitet forventes at være større i forhold til en situation uden adgang til langsomme reserver. Samtidig sikres fortsat ikke-diskrimination, idet alle markedsaktører med langsomme reserver kan deltage i auktioner for specifikke produkter. Ligeledes forventes forslaget at bidrage til effektiv konkurrence, idet det specifikke produkt kun indkøbes, såfremt det forventes, at det er billigere end at købe en tilsvarende mængde af standardproduktet. Det sker ved, at Energinet har fastsat en indkøbspris, der skal afgøre, hvornår det er billigst for Energinet at købe henholdsvis det specifikke produkt og standardproduktet.

Forsyningstilsynet vurderer samtidig, at væsentlig ineffektivitet og forvridding af konkurrencen på balancemarkedet kan undgås, idet det specifikke produkt indkøbes separat fra standardproduktet og ud fra økonomiske fordele, hvor det billigste og mest konkurrencedygtige anlæg altid vælges.

SAMMENFATTENDE VURDERING

Forsyningstilsynet finder ud fra en samlet gennemgang og vurdering, at forslaget til metodeændring opfylder krav og principper ifølge EBGL, så langsomme reserver kan anvendes som et specifikt produkt efter Energinets anvendelse af MARI.

Forsyningstilsynet godkender på denne baggrund Energinets forslag til ændring af metoden for Energinets indkøb af mFRR-kapacitet i DK2, således at langsomme reserver,

dvs. mFRR-kapacitet med en aktiveringstid på over 12,5 minutter og op til 90 minutter, defineres som et specifikt produkt.

OFFENTLIGGØRELSE AF AFGØRELSEN

Forsyningstilsynets afgørelse offentliggøres i Forsyningstilsynets Afgørelsesdatabase på Forsyningstilsynets hjemmeside, <https://afg.forsyningstilsynet.dk/>.

Offentliggørelsen sker på ulovbestemt grundlag.

Offentliggørelsen kan omfatte navnene på den eller de virksomheder, der er adressater for afgørelsen, når offentliggørelsen skønnes at være af almen interesse for offentligheden, medmindre dette vil medføre uforholdsmæssig stor skade for virksomhederne m.v.

Det er Forsyningstilsynets skøn, at offentliggørelsen af navnene på Energinet SOV og Energinet Systemansvar A/S vil være af almen interesse, og at offentliggørelsen af virksomhedernes navne ikke vil medføre uforholdsmæssig stor skade for virksomhederne.

KLAGEVEJLEDNING

Der er mulighed for at klage til Energiklagenævnet over Forsyningstilsynets afgørelse.

Klagen skal være indgivet skriftligt til Energiklagenævnet inden 4 uger efter, at Forsyningstilsynets afgørelse er meddelt.

Klagen kan indgives til Energiklagenævnet i Nævnenes Hus gennem klageportalen på kpo.naevneneshus.dk. Alternativt kan klagen indgives pr. e-mail til ekn@naevneneshus.dk eller pr. post til Energiklagenævnet, Nævnenes Hus, Toldboden 2, 8800 Viborg.

Yderligere vejledning om klage fremgår på Energiklagenævnets hjemmeside www.ekn.dk eller kontakt Energiklagenævnet på tlf.: 72 40 56 00.

Reglerne om klage fremgår af § 89 i lov om elforsyning, jf. lovbekendtgørelse nr. 1248 af 24. oktober 2023.

Med venlig hilsen

Bjørn Denninger
Specialkonsulent
Tlf +45 4171 5408
bjde@forsyningstilsynet.dk